

**Fiscale Economie**  
**Nyenrode Business Universiteit**  
**Rapport Toets Voorwaarden**

16 januari 2024



## Toetsing voorwaarden

Nyenrode Business Universiteit heeft een aantal jaar geleden een masteropleiding Fiscale Economie ontwikkeld. De NVAO heeft in 2021 een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) voor deze opleiding uitgevoerd. De NVAO heeft op 23 februari 2022 besloten (AV-1067) om accreditatie aan deze nieuwe opleiding te verlenen en beoordeelde de kwaliteit van de opleiding als positief onder voorwaarden.

De opleiding kan daarbij starten, maar dient binnen 24 maanden na het NVAO besluit aan deze voorwaarden te hebben voldaan. Hiervoor moet een onafhankelijk panel tot de vaststelling komt of aan de voorwaarden is voldaan. Nyenrode heeft onderstaand panel laten beoordelen of de opleiding aan de voorwaarden voldoet:

- Prof. dr. Jaap Zwemmer (voorzitter), emeritus-hoogleraar Gemengde rechtsgebieden, Belastingrecht en Bestuurskunde, Universiteit van Amsterdam
- Prof. dr. Irene Burgers, hoogleraar Internationaal en Europees Belastingrecht, Faculteit Rechtsrechtsgelerdheid en hoogleraar Economics of Taxation, Faculteit Economie en Bedrijfskunde, Rijksuniversiteit Groningen
- Duco Mülder (student-lid), wo-masterstudent Business Analytics and Quantitative Marketing (Econometrics), Erasmus Universiteit Rotterdam

Al deze panelleden waren destijds ook lid van het TNO-panel. Het panel werd ondersteund door drs. Suzanne den Tuinder van Odion Onderzoek als secretaris.

## Werkwijze

De opleiding heeft een beknopt dossier opgesteld waarin zij aangeeft hoe zij aan de gestelde voorwaarden heeft voldaan. Op basis hiervan hebben panelleden hun eerste indrukken aan de secretaris gestuurd, die deze heeft gebundeld en met alle panelleden heeft gedeeld. Tevens zijn vragen voor het bezoek opgesteld. Het panel heeft de opleiding bezocht op 6 december 2023 en heeft hier met een vertegenwoordiging van de opleiding gesproken, zie bijlage 2.

Het panel is op basis van de documentatie en het bezoek tot een oordeel gekomen op de voorwaarden. De secretaris heeft deze oordelen inclusief de argumentatie uitgewerkt in een concept adviesnotitie. Deze conceptnotitie is voor commentaar aan het panel voorgelegd. De input van het panel is door de secretaris verwerkt, in overleg met de voorzitter, en is voor hoor-wederhoor aan de opleiding voorgelegd. De voorzitter heeft de adviesnotitie op 16 januari 2024 vastgesteld.

## Beoordeling

### Voorwaarde 1

*De opleiding versterkt wetenschappelijk onderzoek op fiscaal-economisch terrein, zoals dat nu op fiscaal-juridisch terrein al gebeurt. De opleiding legt het panel daartoe een inhoudelijk plan en een daarbij horende planning voor. En hiermee samenhangend, de opleiding implementeert onderzoeksmethodologie voor het vakgebied fiscale economie in het curriculum (meer aandacht voor kwantitatieve benaderingen en statistische opzet van het onderzoek).*

### Oordeel

Het panel is van oordeel dat de opleiding voldoet aan deze voorwaarde.

### Bevindingen en overwegingen

De opleiding Master Fiscale Economie (MFE) heeft een duidelijk eigen fiscaal-economisch profiel en onderscheidt zich van de andere Nyenrode opleidingen Fiscaal Recht en Tax Assurance evenals van de opleidingen Fiscale Economie die door andere Nederlandse universiteiten worden aangeboden. Nyenrode heeft een onderzoeksprogramma opgesteld met als centraal onderzoeksthema 'Ondernemend Nederland': de fiscale aspecten van het bedrijfsleven. Dit thema sluit volgens het panel goed aan bij het eigen profiel van de opleiding MFE en bij de onderzoeksgebieden van de andere opleidingen van Nyenrode.

Nyenrode heeft vanuit het centrale onderzoeksthema een aantal deelthema's geformuleerd waar het onderzoek zich met name op zal richten:

- Ethiek, belastingontwijking en transparantie
- Samenwerking en bedrijfsopvolging
- Tax assurance & Tax accounting
- Financiering
- De toekomst van de belastingheffing van ondernemend Nederland en het fiscale toezicht daarop
- Ondernemingsvastgoed

Het management licht toe dat het onderzoeksprogramma bewust niet strak omljnd is met een vaste onderzoeksagenda, maar dat het onderzoek moet passen binnen de paraplu van onderwerpen waar Nyenrode onderzoek naar doet. Het panel ziet hierin voldoende afbakening met zowel focus op de kernaspecten van Nyenrode - zoals impact - en ruimte voor het inspelen op actualiteiten binnen het vakgebied. De kerndocenten en vakcoördinatoren zijn betrokken bij het verder concretiseren van de onderzoeksagenda.

De Academisch Verantwoordelijke (AV) van de MFE is verantwoordelijk voor de opbouw en samenhang van het curriculum en de academische kwaliteit van het programma. De AV bewaakt bovendien de voortgang van het onderzoeksprogramma. Het panel heeft uitgebreid gesproken met de huidige interim Academisch Verantwoordelijke voor dit programma en met de hoogleraar die per 1 januari 2024 Academisch Verantwoordelijke wordt. Beide AV's hebben volgens het panel helder voor ogen wat de focus van het onderzoeksprogramma is en hoe dit invulling krijgt. Het panel herkent in de voorbeelden die zij geven het internationaal perspectief op Fiscale Economie en op het ondernemersklimaat in Nederland.

Vakgroepcoördinatoren bepalen in overleg hoe de onderzoeken en onderzoeksresultaten ingebed worden in de vakken van de MFE en hoe de verbinding gelegd kan worden met andere vakgroepen. De opleiding heeft de ambitie om scripties als basis te gebruiken voor het ontwikkelen van FE-onderzoek, voor publicaties en als opmaat naar een PhD-traject. Hiervoor wil zij scriptieonderwerpen thematiseren en bundelen, zodat de impact kan worden vergroot. Het panel is van oordeel dat de onderzoekslijnen in het programma de verschillende deelgebieden van Fiscale Economie raken en zich goed lenen als onderwerpen voor scripties. Bestaande (vaak economische) data die binnen Nyenrode autonoom verzameld zijn, kunnen bovendien een basis vormen voor kwantitatief FE-onderzoek.

De onderzoeksmethodologie voor het vakgebied fiscale economie is duidelijk en op logische wijze in het curriculum geïmplementeerd met uitgebreide aandacht voor kwantitatieve benaderingen en statistische opzet van het onderzoek. Specifiek voor het vakgebied Fiscale Economie ontwikkelde fiscaal-economische literatuur is momenteel nog niet beschikbaar. Het panel is van oordeel dat de opleiding voldoende literatuur uit aanpalende vakgebieden aanwendt om studenten een solide methodologische basis te geven in het fiscaal-economisch onderzoek. Via het onderzoeksprogramma wil Nyenrode zelf literatuur tot stand brengen dat op dit vakgebied geënt is.

De opleiding is volgens het panel binnen de wetenschapsdiscipline aan het zoeken hoe zij inhoud kan geven aan de verschillende facetten van Fiscale Economie. Zij doet die niet alleen in het onderwijs maar heeft de ambitie om ook in onderzoek een voortrekkersrol te vervullen. Volgens het panel heeft de opleiding de capaciteit en de plannen om aan een dergelijke rol invulling te geven. Het waardeert de koppeling van onderzoek en onderwijs via een bundeling van scripties en de mogelijkheden om hier in een PhD-traject opvolging aan te geven.

## **Voorwaarde 2**

*De opleiding versterkt aantoonbaar de inzet van gekwalificeerde en gepromoveerde docenten met onderzoekservaring op fiscaal-economisch terrein en geeft daarnaast expliciet uitvoering aan het bestaande BKO-beleid.*

## Oordeel

Het panel is van oordeel dat de opleiding voldoet aan deze voorwaarde.

## Bevindingen en overwegingen

Uit het overzicht dat Nyenrode heeft aangeleverd, blijkt dat er voldoende stappen zijn gezet op het terrein van het behalen van de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). De opleiding geeft hier uitvoering aan via het bestaande BKO-beleid, waarin het behalen van een BKO een heldere eis is. Bovendien krijgen de scriptiebegeleiders een opfriscursus methodologie.

De opleiding heeft momenteel vacatures openstaan voor een hoogleraar fiscale economie en een hoogleraar Tax Data Science & Technology. Het panel heeft met het management gesproken over de haalbaarheid van het tijdig invullen van deze vacatures. Het management geeft aan dat de werving hiervoor is gestart, dat budgetten zijn gealloceerd en dat nationaal en internationaal wordt geworven. De aanpak van de werving en het commitment van het bestuur van Nyenrode hiervoor, geeft het panel voldoende vertrouwen dat deze vacatures binnen afzienbare tijd zullen worden ingevuld.

## Oordeel

Het panel oordeelt dat de opleiding aan de voorwaarden heeft voldaan. De opleiding heeft de eerder geconstateerde tekortkomingen op afdoende wijze weggenomen. Daarmee is het eindoordeel van het panel positief.

De voorzitter en de secretaris van het panel verklaren hierbij dat alle leden van het panel deze adviesnotitie hebben bestudeerd en dat zij instemmen met de hierin vastgelegde oordelen. Zij bevestigen dat de beoordeling is uitgevoerd in overeenstemming met de eisen met betrekking tot onafhankelijkheid.

Utrecht, 16 januari 2024



Prof. dr. Jaap Zwemmer  
(voorzitter)



drs. Suzanne den Tuinder  
(secretaris)

## 1. BIJLAGEN

### Bijlage 1: Administratieve gegevens

#### Algemene gegevens

<b>Instelling</b>	Nyenrode Business Universiteit
<b>Opleiding</b>	Master Fiscale Economie
<b>Varianten</b>	Deeltijd
<b>CROHO-nummer</b>	60986
<b>Graad en graadtoevoeging</b>	Master of Science
<b>Afstudeerrichtingen</b>	n.v.t.
<b>Locaties</b>	Breukelen
<b>Studieomvang</b>	70 EC <sup>1</sup>
<b>Sector</b>	Economie

#### NVAO-besluit onder voorwaarden

<b>Paneladvies</b>	21 oktober 2021
<b>Besluit</b>	23 februari 2022
<b>Termijn</b>	24 maanden

---

<sup>1</sup> European Credits

## **Bijlage 2: Programma locatiebezoek**

Datum: woensdag 6 december 2023

Locatie: Nyenrode Business Universiteit, Straatweg 25, Breukelen. Plesman gebouw, zaal Arena

- 12.00 - 12.30 uur: vooroverleg panel
- 12.30 - 13.00 uur: lunch in Arena (ruimte portaal Arena)
- 13.00 - 13.30 uur: gesprek opleidingsmanagement
- vice-rector magnificus
  - academisch verantwoordelijke (vanaf 1-1-2024)
  - interim academisch verantwoordelijke tot 1-1-2024)
  - head of program tax programma's
- 13.30 - 14.00 uur: gesprek docenten
- vakverantwoordelijke Tax Assurance
  - vakverantwoordelijke (IB) Winst & Tax Accounting)
  - vakverantwoordelijke Methodologie (via online verbinding)
- 14.00 - 14.30 uur: overleg panel
- 14.30 - 14.40 uur: terugkoppeling van panel

## **Bijlage 3: Documenten**

### **Zelfevaluatie**

- Informatienotitie 2 standaarden MFE versie 9 november 2023

### **Bijlagen**

1. Onderzoeksprogramma MFE 2023
2. Lijst vastgelegde docenten MFE
3. Opvolging Aanbevelingen Toets Nieuwe Opleiding MFE
4. Vakbeschrijving Fiscaal Economische Politiek
5. Vakbeschrijving Methodologie 1 Fiscale Economie
  - a. Bij vakbeschrijving Methodologie 1 Fiscale Economie
6. Concept Vakbeschrijving Tax Assurance 1
7. Concept Vakbeschrijving Tax Assurance 2
8. Vakbeschrijving Fiscale ondernemingsstrategie
9. Curriculum en beschrijving vakken MFE

Vondellaan 104  
3521 GH Utrecht  
e [info@odion-onderzoek.nl](mailto:info@odion-onderzoek.nl)  
w [www.odion-onderzoek.nl](http://www.odion-onderzoek.nl)